

De Sophia-Augusta Stichting.

In Spanje is dit evenwel eenigszins anders toegegaan.

De verschillende volken die achtereenvolgens dit land zijn binnengetrokken, hebben er, met behoud van eigen zeden en gebruiken en met volkomen erkenning van elkanders waarde, die geringschatting over en weder uitsloot, soms zeer langen tijd naast elkander gewoond.

Zoo zijn er dan ook geen Gothische Koningen over Spanje, maar wel Koningen der Gothen in Spanje geweest.

Alleen de godsdienst vormde een slagboom. Waar die wegviel, werden dadelijk alle aanspraken erkend die de bekeerling bij zijn eigen volk kon doen gelden.

Zoo leeft het geslacht van den Amerikaanschen Koning Montezuma nog heden voort onder den hoogsten adel van Spanje, zoo was de Hertog van Alva een afstammeling van een Saraceensch vorst, zoo gold reeds onder de Koningen der Gothen de wet, dat de Spaansche Jood die het Kristendom omhelsde, voortaan als edelman erkend zou worden.

De Mosaïst mogt verketterd worden, de Judeër werd geacht. De titel van Don kwam hem toe, het dragen van een degen werd hem niet ontzegd, hij leefde onder zijn eigen overheid en onder zijn eigen recht, zoodra hij het Katholicisme omhelsde kon hij zich met de edelsten des lands vermaagschappen.

In het Spanje van onze dagen is dan ook alleen die zeer laag staande boerenbevolking, die nog duidelijk haar oud-Iberische afkomst verraad, vrij van vermenging met Joodsch bloed. Alle andere Spanjaarden, zelfs de Koningen van Spanje en Portugal, hebben Joden onder hun voorvaderen.

Na langer dan veertien eeuwen in Spanje gewoond en voor een aanzienlijk deel bijgedragen te hebben tot de vorming des Spaanschen volks, werden eindelijk niet alleen alle Mosaïsten uit Spanje en later ook uit Portugal verdreven, maar woedde de Inquisitie ook met ijzingwekkende wreedheid tegen die Joden en Mooren, die, ten deele in schijn en gedwongen, ten deele oprecht en uit overtuiging, tot het Kristendom waren overgegaan, maar nog niet alle herinnering aan hun stamvolk verloren hadden.

Tot deze „Nieuwe Kristenen” of *Conversos* behoorden velen van hen, die in 1598 de eerste Synagoge te Amsterdam oprichtten. Verscheidene leden dezer nieuwe gemeente weken weder opnieuw uit naar de Zuidelijke Nederlanden, ten einde te vrijer te kunnen terugkeeren tot de Kerk van Rome, die zij, niettegenstaande al wat zij ondervonden hadden, innerlijk getrouw gebleven waren, een duidelijk bewijs hoe verblind de Inquisitie te werk was gegaan.

In die Zuidelijke Nederlanden was bij gestreng Placaten van 1532 en 1549 het verblijf aan de Nieuwe Kristenen ontzegd. Toch werden er, zelfs aan het Hof van den Gouverneur der Spaansche Nederlanden, te Brussel Joden gevonden. Te Antwerpen bestond zelfs een rederijderskamer, waar de zonen Israëls, zij mogen dan oprechte Katholieken of geheime Mosaïsten zijn geweest, de beoefening der Spaansche en Hebreeuwsche letteren voortzetten.

Dat er onder de Antwerpsche *Conversos* oprechte Kristenen gevonden werden, kan hieruit blijken, dat toen de Prins van Oranje, Burggraaf van Antwerpen, als lasthebber van de Landvoogdes Margaretha ter eenre, en de lieden „van de nieuwe religie” ter andre zijde den 2 September 1566, na den beeldenstorm, een overeenkomst sloten ter bevordering van vrede en eensgezindheid tusschen de verschillende gezindten, de voorzitter van het Consistorie der Calvinisten van de Gemeente onder het Kruis, die zijn naam naast die des Prinsen teekende, een Jood, de aanzienlijke Antwerpsche bankier en millionaire Marco Perez was.

Zoo woonde ook te Antwerpen Don Francisco de Silva y Solis, later Markies van Montfoort, die in dienst van Keizer Leopold I in 1673 aan het hoofd zijner ruitery Créqui, Maarschalk van Frankrijk, hielp overwinnen en wiens zoon later Parnassijn te Naarden was; — Don Manuel Alvarez de Pinto y Ribera, Heer van Chilveches, Abulleque y la Celada, edelman van het Huis des Konings van Spanje en ridder van St. Yago, die de stamvader is van het hier te lande wel bekende geslacht de Pinto en waarschijnlijk ook M. Lopes nog in Spanje gehuwd met N. Mendes Sotto.